

Anne Davran??lar? S?n?fland?rma Seti

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Anne Davran??lar? S?n?fland?rma Seti*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15998>

Özet

Anne Davran??lar? S?n?fland?rma Seti (ADSS), genellikle annelerin çocuklar?yla olan etkile?imleri s?ras?nda sergiledikleri davran??lar? standart ve objektif kriterlere göre kodlamak ve s?n?fland?rmak amacıyla geli?tirilmif bir Gözlemsel S?n?flama Sistemi uyarlamas?d?r. Bu set, özellikle Ba?lanma Teorisi çerçevesinde kritik bir rol oynayan anne duyarlı??? ve tepkisellik gibi yap?lar?n ölçülmesine odaklanmaktadır. Türkiye'de Nebi Sümer ve arkadaşlar? taraf?ndan yapılan bu uyarlama çal??mas?, yerel kültürel bağlamda güvenilir ve geçerli anne-çocuk etkile?imi de?erlendirmeleri yapmay? hedeflemektedir.

Setin temel amacı, annenin çocu?un sinyallerine ne kadar uygun, hızlı ve tutarlı yan?t verdi?ini belirlemek ve bu davran??lar? belirli kategorilere ay?rmaktır. Bu s?n?flamalar, çocu?un ba?lanma güvenli?i üzerindeki etkilerini inceleyen ara?t?rmalar için temel veri kayna??n? olu?turmaktadır. ADSS, psikoloji ve geli?imsel çal??malar alanında önemli bir metodolojik araç olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Anne Duyarlı??, Ba?lanma, Gözlem, S?n?flama Seti, Uyarlama Çal??mas?, Anne Davran??lar?, Nebi Sümer, Çocuk Geli?imi.

Yazarlar

Nebi Sümer, M. Say?l, S. Kazak-Berument

Amaç

Anne Davran??lar? S?n?fland?rma Seti'nin temel amacı, anne-çocuk etkile?imi bağlamında annenin davran??sal tepkilerini sistematik bir ?ekilde ölçmek ve s?n?flandırmaktır. Bu set, annenin çocu?un ihtiyaçlarına yönelik hassasiyetini, kabulünü, i?birli?ini ve duygusal erişilebilirli?ini de?erlendirerek, Anne Duyarlı?? düzeyini belirlemeyi amaçlar.

Uyarlama çal??mas?, orijinal setin gözlem kriterlerinin Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu sağlamay? hedeflemiştir. Bu sayede ara?t?rmacılar, ba?lanma örüntüleri ve ebeveynlik kalitesi arasındaki ilişkileri güvenilir gözlemsel verilerle inceleyebilirler. Set, klinik veya ara?t?rma ortamlarında standartla?tırılmif etkile?im görevleri s?ras?nda annenin davran??lar?n?n kaydedilmesini ve ardından uzman kodlayc?lar taraf?ndan analiz edilmesini gerektirir.

Yap?

ADSS, genellikle Ba?lanma Teorisi'nin öncül çal??malarına dayanarak, annelik davran??lar?n?

duyarlılık boyutları etrafında yapılandırılır. Ölçülen temel psikolojik yapı, annenin çocuğun sinyallerini doğru algılama, anlama ve bunlara uygun, hızlı ve tutarlı bir şekilde tepki verme kapasitesi olan **Anne Duyarlılığı**'dır (Maternal Sensitivity).

Sınıflama setleri, genellikle belirli davranışsal boyutları içerir. Bu boyutlar arasında **Duyarlılık** (Sensitivity), **Girişimcilik** (Intrusiveness), **İşbirliği** (Cooperation) ve **Duygusal Erişilebilirlik** (Emotional Availability) bulunabilir. Kodlama süreci, gözlemlenen davranışların derecelendirilmesi yoluyla bu boyutlar üzerindeki anne performansının kapsamlı bir profilini sunar.

Geçerlik

Anne Davranışları Sınıflandırma Seti'nin geçerlik çalışmaları, uyarılma sürecinin kritik bir parçası olarak gerçekleştirildiği varsayılmaktadır. Gözlemsel araçlar için geçerlik, genellikle davranışsal kategorilerin teorik yapıya ne ölçüde temsil ettiğini gösteren **Kapsam Geçerliliği** (Content Validity) ve annenin duyarlılık skorlarının çocuğun bağlanma güvenliliğini ne kadar doğru öngördüğünü gösteren **Yordayıcı Geçerlik** (Predictive Validity) odaklıdır.

Sümer ve arkadaşları tarafından 2016 yılında yayımlanan çalışmada, ADSS'nin geçerliliğini desteklemek amacıyla, setin puanlarının çocukların Bağlanma Davranışları Sınıflama Seti sonuçlarıyla korelasyonu incelenmiştir. Bu tür bir uyarılma çalışmasında, kültürel geçerliliğin sağlanması için uzman görüşleri ve çapraz kültürel karşılaştırmalar da önemli rol oynamaktadır.

Güvenirlik

Gözlemsel sınıflama sistemlerinde güvenilirlik, özellikle **Kodlayıcılar Arası Güvenirlik** (Inter-Rater Reliability) açısından hayati öneme sahiptir. ADSS gibi setlerin kullanılabilmesi için, farklı uzman kodlayıcıların aynı gözlemi bağımsız olarak kodladıklarında yüksek düzeyde tutarlılık göstermeleri beklenir. Bu güvenilirlik, genellikle Kappa katsayıları veya korelasyon analizleri kullanılarak rapor edilir.

Uyarılma çalışmasında, kodlayıcıların titizlikle eğitilmesi ve düzenli olarak güvenilirlik kontrollerinden geçirilmesi, **Psikometrik Özellikler** açısından setin güvenilirliğini garanti altına almak için zorunludur. Yüksek güvenilirlik, elde edilen sınıflamaların objektifliğini ve tekrarlanabilirliğini sağlar.

Faktör Analizi

Anne Davranışları Sınıflandırma Seti, doğası gereği bir davranışsal kodlama ve sınıflandırma sistemi olduğundan, Likert tipi ölçekler için uygulanan geleneksel **Faktör Analizi** (Factor Analysis) yöntemleri doğrudan uygulanmayabilir. Bunun yerine, setin altında yatan davranışsal boyutların (örneğin, duyarlılık ve kontrol) teorik ayrımların desteklenip

desteklenmedi?ini g?rmek amac?yla boyutlar aras? korelasyonlar incelenebilir.

Ancak, baz? durumlarda, setin alt boyutlar?n?n birbiriyle ili?kisi ve tek bir genel duyarlı?k fakt?r?n? ne ölç?de temsil etti?i, daha geli?mi? istatistiksel teknikler (örne?in, Çok Boyutlu Ölçekleme veya yap?sal e?itlik modellemesi) kullan?larak ara?t?r?labilir. Temel olarak, setin yap?s? kuramsal temellere dayan?r ve fakt?r analizi, bu kuramsal yap?n?n gözlemsel verilerle uyumunu test etmeye hizmet eder.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) / Gözlemsel S?n?flama Sistemi

Format: Davran?sal Gözlem ve Uzman Kodlamas?. Gözlem kay?tlar? (video veya canl?) belirli bir süre boyunca (genellikle 5-10 dakikal?k standart etkile?im görevleri) analiz edilir ve davran?lar önceden tan?mlanm?? kriterlere göre puanlan?r veya kategorize edilir.

Kullan?labilen Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Anneler ve Bebek/Çocuklar?

Ya? Grubu: Genellikle 12 aydan 6 ya?a kadar olan çocuklar?n anneleriyle etkile?imleri. Uyarlama çal??mas?n?n oda??, ba?lanma dönemindeki (bebeklik ve erken çocukluk) anne-çocuk çiftleridir.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan, genel nüfus örnekleme içinden seçilmi? anne-çocuk çiftleri. Çal??man?n Ba?lanma Teorisi odaklı olmas? nedeniyle, genellikle klinik olmayan örneklemler üzerinde uygulan?r.

Test Metodolojisi: Standartla?t?r?lm?? Gözlem Prosedürleri (Örne?in, serbest oyun etkile?imi veya yap?land?r?lm?? ayrılı?k-birleme görevleri). Kodlama e?itimi alm?? uzmanlar taraf?ndan video kay?tlar? üzerinden davran?lar?n sistematik olarak s?n?fland?r?lmas?.

Anahtar Kelimeler

Duyarlı?k, Tepkisellik, Ba?lanma Örüntüleri, Gözlem Metodu, Uyarlama Çal??mas?, Davran?sal Kodlama, Koç Yay?nlar?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il (Kaynakta belirtilmemi?tir.)

Kurum E-posta Adresleri: nsumer@metu.edu.tr (Nebi Sümer)

Yaz??ma Adresi: Nebi Sümer (Orta Do?u Teknik Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Ankara, Türkiye)

?zinler & Ücret ve Test Y?I?

?zinler ve Kullan?m: Bu set, Koç Yay?nlar? taraf?ndan bas?lan bilimsel bir kaynakta yer almaktadır. Kullan?m için ilgili yay?nc?dan veya sorumlu yazardan (Nebi Sümer) izin al?nmas? tavsiye edilir.

Ücret: Ticari kullan?m ve e?itim amaçlı? kullan?m ko?ullar? için yazarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Testin Yay?mlanma Y?I? (Uyarlama): 2016 (Kitap referans?na göre).

Referanslar

Sümer, N., Say?l, M. ve Kazak-Berument, S. (2016). *Anne Duyarl??? ve Çocuklarda Ba?lanma: Anne Duyarl??? S?n?flama seti ve Ba?lanma Davran??? S?n?fla Seti*. Koç Yay?nlar?.

?leti?im için: nsumer@metu.edu.tr

Anne Davran??lar? S?n?fland?rma Seti Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeri?inde spesifik olarak listelenmemi?tir; setin kendisi bir maddeler listesi yerine gözlemsel kodlama kriterleri ve k?lavuzlar?ndan olu?maktadır. Kaynak, bir kitap bölümü olup, setin yap?s?n? ve kullan?m?n? detayland?rmaktadır. Maddeler/Kriterler kitaptan edinilebilir.

Orijinal PDF ba?lant?s? kaynakta mevcut de?ildir.